

0145500020

Requ CLT / CIH / ITH

THE EXTRACT OF TAJIK NATIONAL LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

Le 01 AVR. 2015

CHAPTER 2. – PERFORMANCE ART (B000)

N° 0392

N°	Name of element	Short description	Geographical location	Contemporary situation of the element
B073	RUBOBNAVOZI Rabob, rebak	Skill of playing in string musical instrument rubab.	All over the country	Viable
B074	QONUNNAVOZI shohrudnavozi	Skill of playing in string musical instrument qonun.	Dushanbe, Khujand	Partly active
B075	FALAK	Musical genre consisting of cycle of folksongs and accompanied with string musical instrument dumbra, tablak and ghizhak.	Khatlon region, Badakhshan, Rasht valley	Viable
B076	SHASHMAQOM	Musical genre consisting of cycle of poetries from Tajik-Persian literature and accompanied with traditional musical instruments.	Sughd region. Hisar valley	Viable
B077	AMIRI	Folksong and its melody, which is performed in celebrations and concerts.	Sughd region	Partly active

Secretary General
of Tajikistan National
Commission for UNESCO

S.BAKHTI

B074	ҚОНУННАВОЗӢ <i>шоҳрудиавозӣ</i>	Қонун сози мусиқии қадимаи торест, ки ба ҷанг шабоҳат дошта, бо мизроб (ноҳунаки филличӣ, ки ба сари ду ангушт ишорати ду даст васл мешавад. Қонун дар мамлакатҳои Шарқи наздик ва Миёна, инчунин дар Арманистону Озарбойҷон хеле маъмул аст. Қонун кутии ҷубини трапетсиямонанд иборат аст. Сарпуши кутиро аз ҷуб тарошида, ба як қисми он пушт мекашанд. Дар руи пушт ҳарак гузошта мешавад. Қонун 24-25 тори пай (сегона) дорад. Созро ба сари зону монда менавозанд.	Душанбе Хучанд	Нимфаъл
B075	ФАЛАК	Жанри мусиқии халқӣ, ки аз силсилаи оҳангҳо ва матни рубоиву дубайтиҳо иборат аст. Онро дар вақтҳои истироҳат дар маъракаҳо, баъди фароғати кишоварзон ва дар танҳои иҷро мекунанд ва таронаҳои ҷангӣ месароянд. Навъҳои фалаки роғӣ, даштӣ, бешарвофалак ва ғайра маъмул ҳастанд.	Вилояти Хатлон, Бадахшон, Водии Рафт	Фаъл
B076	ШАШМАҚОМ	Жанри мусиқии тоҷикӣ, ки аз силсилаи оҳангҳо ва матнҳои лирикӣ иборат аст. Он аз шаш мақом фароҳам омада, бо навои танбӯр ва даф иҷро карда мешавад. Инчунин дар оҳангҳои Шашмақом аз соҳҳои мусиқӣ най, дӯтор, гижжак ва ҷанг баъзан истифода мегарданд. Матни онҳо аз ғазалиёту қасоид ва маснавиҳои адабии классикии форсу тоҷик гирифта шудаанд.	Вилояти Сугд, водии Ҳисор	Фаъл
B077	АМИРӢ	Суруд ва оҳанги базмии классикӣ. Дар ҷашну тантанаҳо иҷро мегардид. Асари халқист, ки дар ҳавои мақом эҷод шудааст, лекин ба Шашмақом ворид намешавад.	вилояти Сугд	Нимфаъл

This material is taken from National ICH Inventory of Tajikistan
(According to Decision 10.COM 10. para.20.1)

Le

25 SEP. 2018

N°

0444

FALAK is the central phenomenon of traditional music of Tajiks from mountainous areas, the genre of traditional music, performing style, one-part or cyclic work. Has a vocal and instrumental variety. In Tajik music there are two main types of Falak: *falaki kulobi* and *falaki pomiri*. Each type has its own performing tradition. In Falak there are two kinds of musical compositions: one based on the rhythmometric formula, the other without it, in a free form of presentation. Types of *falaki kulobi*: *falaki dashti*, *falaki ravona*, *falaki roghi*, *falaki parron*, *falaki qalandari*, *falaki safari*, *falaki gharibi*. From these, *falaki dashti* is without basic rhythmformula. *Falaki safari*, *gharibi* and *dashti* are one-part. *Falaki roghi*, *parron* and *qalandari* have both one-part and cyclic forms.

Falaki pomiri has the kinds of *falaki dashti*, *beparvofalak*, *falaki motami* (funeral falak), *falak*, *falak-munojot*, *falak-rapo* and *falak-madhiya*. From these, *falaki dashti*, *falaki motami* (funeral falak), *falak-munojot* and *falak* have no basic rhythmformula and are performed in free expression. *Beparvofalak* is one-part and has a rhythmic formula. *Falak-madhiya* and *falak-rapo* are examples of cyclic falak.

All kinds of Falak are vocal and instrumental. They can be performed by both men and women, both old and young. Musical instruments of *falaki kulobi*: *dumbra / dutor*, *tablak*, *gizhak*, *tutak*. Musical instruments of *falaki pomiri*: *rubobi badakhshoni*, *daff*, *balandzikom*, *gizhak*, *tutak*.

The names of some of today's masters-falakkhons have today performing groups in different places of Tajikistan:

Instrumentalists: Muhammadato Tavalloyev(1940), Abdusalom Rahimov(1944), Umari Temur(1952), Bahrom Qodirov(1959), Qurboni Qurboniyon(1952), Muhammadvali Orzuyev (1972), Karim Safarov(1943) etc.

ghazalkhons: Fayzali Hasanov(1948), Mirzovatan Mirov(1949), Abdulkhayr Hoshimov (1943), Davlatmand Kholov (1950), Gulchehra Sodiqova (1942), Bulbul Sultonov (1949), Abdulkhayr Hoshimov (1943), Rahmatulloh Hoshimov(1960), Sa'dullo Karimov (1981) etc.

madyiyakhons: Olucha Muallibshoyev(1967), Panjshanbe Jorubov(1953), Haqnazar Alovatov(1975), Sarboz Lutfishoyev(1983), Qodir Lutfishoyev(1988), Okhonazari Okhironazar(1979), Muminsho Munosibshoyev(1920-1986) etc.

ruboikhons: Nurulloh Kholov(1956), Nazarali Kholov(1948), Sohiba Davlatshoyeva(1970), Ozodamo Muhtaramova (1969), Muhammadsafar Murodov(1950), Dona Bahromov(1949), Shokir Qodirov(1954), Muhammadali Ayubov(1978), Safar Nosirov(1977), Jumakhon Safarov(1977), Shodigul Mahmadosirova(1959), Safari Qodir(1959), Murodmad Rahimov(1958), Madokhir Sharifov(1967), Muslima Qodirova (1988) etc.

Masters-falakkhons are creators of private (nongovernmental) local schools of ustod-shogird:

Ustod Odina Hoshimov (Khoshimovs: Abdulkhayr(1943), Rahmatullo(1960), Hikmatulloh (1971), Firuz (1985), Firdavs (1987);

Ustod Davlatmand Kholov: (Kholovs: Said (1954), Nurulloh (1956), Sherafgan (1969), Khurshed (1971), Ruzimad (1980), Loiq (1987);

Ustod Gulchehra Sodiqova (Orzuevs: Orzu (1962), Qurbonali (1964), Bozorali (1967), Mahmatali (1970), Muhammadvali (1972), Iraj (1990), Dosti (1994);

Ustod Isribsho Muallibshoyev (Muallibshoyevs: Olucha(1967), Mamatali(1958), Navruzsho(1969), Suraj(1992), Khushruz(1998).

Ustod Bobo Alovat (Alovatovs: Azizbek (1920-2004), Imomnazar(1934-2012), Abdunazar(1964), Bakhtdavlat(1966), Haqnazar(1975), Orzu(1987), Khurram(1990), Navruz(1995), Chorshanbe(1998).

Порчае аз Фехрасти Мероси маънавии тоҷикон
(Тибки Карори 10.СОМ 10. пара. 20.1)

ФАЛАК яке аз падидаҳои марказии мусиқии тоҷикони кӯҳистон аст, жанри мусиқии суннатӣ, сабки иҷроқунандагӣ, асарҳои мусиқии якқисма ва силсилавӣ. Шаклҳои овозӣ ва созиро дорад. Дар мусиқии тоҷик ду шакли Фалак чо дорад: *фалаки кӯлобӣ* ва *фалаки помирӣ*. Ҳар яки он сабки иҷроқунандагии худро дорад. Дар Фалак ду навъи композитсияи асар чо дорад: яке дар асоси қолабзарб (усул) ва дигаре бидуни он, ба таври озодона баён мешавад. Хелҳои *фалаки кӯлобӣ* инҳоянд: *фалаки дашӣ*, *фалаки равона*, *фалаки роғӣ*, *фалаки паррон*, *фалаки қаландарӣ*, *фалаки сафарӣ*, *фалаки гарибӣ*. Аз онҳо *фалаки дашӣ* бидуни қолабзарб аст. *Фалаки сафарӣ*, *гарибӣ* ва *дашӣ* якқисма мешаванд. *Фалаки роғӣ*, *паррон* ва *қаландарӣ* дорои сохти якқисма ва силсилавианд.

Фалаки помирӣ хелҳои *фалаки дашӣ*, *бепарвофалак*, *фалаки мотамӣ*, *фалак*, *фалак-муноҷот*, *фалак-рапо* ва *фалак-мадҳия* дорад. Аз онҳо *фалаки дашӣ*, *фалаки мотамӣ*, *фалак-муноҷот* ва *фалак* қолабзарб надоранд ва ба таври озод иҷро мешаванд.

Бепарвофалак сохти якқисма дошта, дорои қолабзарб аст. *Фалак-мадҳия* ва *фалак-рапо* навъҳои фалаки силсилавианд.

Ҳамаи намудҳои Фалак овозӣ ва созӣ мешаванд. Онҳоро марду зан, пиру ҷавон иҷро мекунад. Созҳои мусиқии *фалаки кӯлобӣ* инҳоянд: *думбра/датор*, *таблак*, *ғичак*, *тутак*. Созҳои мусиқии *фалаки помирӣ* инҳо ба шумор мераванд: *рубоби бадахшонӣ*, *дафф*, *баландзиком*, *ғичак*, *тутак*.

Номҳои баъзе устодон-фалакхононе, ки дар мавзеҳои гуногуни Тоҷикистон имрӯз дорои гурӯҳҳои иҷроқунандагианд:

навозандагон: Муҳаммадато Таваллоев (1940), Абдусалом Раҳимов (1944), Умари Темур (1952), Баҳром Қодиров (1959), Қурбони Қурбониён (1952), Муҳаммадвали Орзуев (1972), Карим Сафаров (1943) ва ғайра.

ғазалхонон: Файзали Ҳасанов(1948), Мирзоватан Миров(1949), Абдулхайр Ҳошимов (1943), Давлатманд Холов (1950), Гулҷеҳра Содикова (1942), Булбул Султонов(1949), Раҳматулло Ҳошимов (1960), Саъдулло Каримов(1981) ва ғайра.

мадҳияхонон: Олуҷа Муаллимбшоев(1967), Панҷшанбе Ҷорубов(1953), Ҳақназар Аловатов(1975), Сарбоз Лутфишоев(1983), Қодир Лутфишоев(1988), Оғоназари Охирназар(1979), Иуминшорн Муносибшоев(1920-1986) ва ғ.

рубоиҳои: Нурулло Холов(1956), Назарали Холов(1948), Соҳиба Давлатшоева(1970), Озодамо Мухтарамова(1969), Муҳаммадсафар Муродов(1950), Дона Баҳромов(1949), Шокир Қодиров(1954), Муҳаммадали Аюбов(1978), р Носиров(1977), Ҷумъахон Сафаров(1977), Шодигул Маҳмадносирова(1959), Сафари Қодир(1959), Муродмад Раҳимов(1958), Мадохир Шарифов(1967), Муслима Қодирова(1988) ва ғ.

Устодон-фалакхононе, ки дорои мактабҳои маҳалли (ғайридавлатӣ)-и устод-шоғирд ҳастанд:

Устод Одина Ҳошим (Ҳошимовҳо: Абдулхайр(1943), Раҳматулло(1960), Ҳикматулло(1971), Фируз (1985), Фирдавс(1987);

Устод Давлатманд Холов: (Холовҳо: Саид(1954), Нурулло(1956), Шерафган (1969), Хуршед(1971), Рузимад(1980), Лоик(1987);

Устод Гулҷеҳра Содикова: (Орзуевҳо: Орзу(1962), Қурбонали (1964), Бозорали(1967), Маҳмадали(1970), Муҳаммадвали(1972), Эраҷ(1990), Достӣ(1994);

Устод Исрибшо Муаллибшоев: (Муаллибшоевҳо: Олуҷа(1967), Мамадали(1958), Наврузшо(1969), Сураҷ(1992), Хушрӯз(1998).

Устод Бобо Аловат: (Аловатовҳо: Азизбек(1920-2004), Имомназар(1934-2012), Абдуназар(1964), Бахтдавлат(1966), Ҳақназар(1975), Орзу(1987), Хуррам(1990), Навруз(1995), Чоршанбе(1998).